

Reformierakond reedab alati

REHEPAPID:

2011. aasta Riigikogu valimiskampaania plakatitest oli see rehepapi-loosung suurim ja rippus Tartus kõrgel Estiko ärikeskuse küljes. Seega kolm aastat tagasi asus Eesti võimsaim (5 korrust) valimisplakat ka visuaalselt kõige kõrgemal positsioonil.

Peaminister Ansip lubas toona: „Võid kindel olla.“ Väiksemad bussipaviljonide reklaamid täpsustasid: „Oleme hoidnud riigi rahanduse korrast ja viinud majanduse uuesti tõusule. Teeme seda ka edaspidi.“ Nüüd selgus, et majandus ikkagi ei kasva ja riigile rikkust lubanud Ansip unistab isiklikust heast voliniku töökohast astmelise tulumaksuga välisriigis.

Foto VIRGO KRUIVE

Reformierakond tegi seda jälle. Reetis oma senise valitsusliitlase Isamaa ja Res Publica Liidu ning võttis abiparteiks Sotsiaaldemokraatliku Erakonna. Oravad tegutsevadki põhimõttel: reeta tuleb esimesena! Kuidas muidu on kõik selle sajandi valitsused muutunud ennetähtaegselt või valimiste järel just Reformierakonna algatusel?

VIRGO KRUIVE
poliit-
vaatleja

2009. aastal muutusid peaminister Andrus Ansipile üleliigseks sotsiaaldemokraadid. 2007. aasta valimiste järel ei sobinud enam maadevahetuskandaali mässitud Rahvaliid ja Eesti Raudtee taasriigistanud Keskerakond.

Kuni jaanuarini 2007 oli Ansipil täielik usaldus oma

valitsuse majandusministri Edgar Savisaare vastu. Usaldus kadus, kui tuli avalikuks Reformipoliitiku poolt miljonieurose annetuse küsimine Eesti Raudtee taasriigistamise eest (Kristen Michal lahkus seepeale Riigikogust), ja selle paljastuse kinnitamine viis Keskerakonna valitsusest väljajätmiseni. Valitsuse etteotsa oli Ansip saanud Juhan Partsi valitsuse majandusministri kohalt, kui puhuti üles Ken-Marti Vaheri mõõdikute skandaal, et saaks Keskerakonna valitsusse võtta. 2003. aasta valimiste järel ei jätkanud peaminister Siim

Kallase valitsus koostööd Keskerakonnaga ja võimule tõsteti uustulnuk Res Publica, kes sai samapalju kohti parlamendis kui senine võimupartner Keskerakond. (Kuigi Keskerakond sai rohkem hääli.)

Keskriminaalpolitsei fabritseeris kiiruga skandaali Vladimir Panovi ümber, mis lõppes alles viis aastat hiljem – ilma kahtlustust esitamata. Reetmine oli 2002. aastal võimule toonud ka Siim Kallase, kes lõhkis toonase Mart Laari valitsuse ja saatis Isamaaliidu ning Mõõdukad (tänapäev SDE) opositsiooni.

Need olid ka aastad, mil räägiti ühiskonna tardumise, kahest Eestist ja ühiskondlikust leppesest.

Reformierakond liikus vasakule

Koostöö Reformierakonnaga on igale parteile lõppenud halvasti. 2009. aastal pääses sots Ivari Padar napilt soojale Brüsseli-kohale eksiili, aga erakonna esimeheks tõusis Sven Mikser (oktoober 2010).

Loe edasi lk 4–5

Juhtkiri

Sundüürnikud nõuavad oma õigusi

ENDEL PLOOM
õigusteadlane

Taasiseseisvunud Eesti alustas ulatuslikke majandus- ja sotsiaalreforme, tehes seejuures reservatsiooni Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle lisaprotokollide ratifitseerimisel Riigikogus meie omandireformi seaduste suhtes.

Omandireformi aluste seadus püstitas eesmärgiks suurepäraseid põhimõtteid – õigusvastaselt võõrandatud vara tuleb endistele omanikele või nende õigusjärglastele tagastada või kompenseerida, kuid seejuures ei tohi kahjustada teiste isikute seadustega kaitstud huve ega tekitada uut ülekohtu.

Õilsamaid eesmärke ei saagi üks seadus õiguslikul reguleerimisel sätestada ja paremini ei saagi seda sõnades väljendada! Kuid varade tegelik tagastamine või paljudel juhtudel kaasa uue ülekohtu tekitamine.

Nõukogude aastakümnetel tehtud alatasustatud töö osaliseks heastamiseks otsustati toona, 1990.–1991. a, kasutada rahvakapitali obligatsioone (RKO), ja seda eelkõige seniste kasutajate poolt kasutatava elamispinna omanikuks saamiseks erastamise väärtpaperite (EVP) abil soodustingimustel: üks tööaasta andis õiguse saada ühe ruutmeetri elamispinna omanikuks.

Kuid 1993. aastal vastu võetud eluruumide erastamise seadus (EES § 3 lg 5 p 4) peatas selle võimaluse tagastatavate majade üürnikele. Tagastades elamud õigusjärgsetele omanikele koos üürnikega, jättis riik ühisvarade erastamisel need üürnikud ilma võimalusest saada üldistel võrdsetel alustel EVP-de eest oma kodu omanikuks.

KESKMÖTE: Kui tahame õigusriigiks saada, siis tuleks riigil omandireformi tagajärjel igasugustest õigustest täiesti ilma jäetud riigikodanikele kompenseerida nende tehtud kahjud.

Tänapäeval kerkib paratamatult küsimus sellest, mis viiks meid arengus edasi, mida tuleks konkreetselt teha, et tõepoolest saaks kompenseeritud kahjud õigusjärgsetele omanikele ning heastatud teistele isikutele tekitatud uus ülekohtus ja hüvitatud neile tekitatud kahju. Just see uus ülekohtus on tänini täielikult heastamata ja uue ülekohtu läbi kannatanute kahjud hüvitamata. Riik ei ole seniajani seadusandlikus korras seda püüdnudki teha ega ole ilmutanud selleks mingitki initsiatiivi.

Nüüd aga seoses märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse vastuvõtmisega 12. märtsil 2014 (vt ka Kesknädal 19.03.2014, lk 2: „Kogu tuhat allkirja – ja sinu mureküsimus jõuab Riigikokku“) on loodud võimalus pöörduda Riigikogu poole kollektiivse avalduse, märgukirja või petitiooniga, mida Riigikogul tuleb menetleda.

Lähtudes avanenud võimalusest on meie eesmärgiks tõstatada avalikkuses küsimus omandireformi käigus Eesti kodanike seadustega kaitstud huvide kahjustamisel tekitatud uue ülekohtu heastamisest.

Selleks on vajalik nõuda Riigikogult, et sisuliselt reguleeritaks nende isikute seaduslike huvide kaitse ja tagataks neile tekitatud ülekohtu heastamine. Sellisteks isikuteks on kõik need, kes jäid ilma õigusest erastada nende kasutuses olnud eluruumid soodustingimustel.

Kollektiivse pöördumise esitamiseks on uue seaduse järgi vaja koguda vähemalt 1000 toetusallkirja. Toetusallkirja võivad anda kõik vähemalt 16-aastased Eesti alalised elanikud, kes on Eesti kodanikud; Eestis elavad Euroopa Liidu kodanikud, kellel on alaline elamisõigus Eestis; samuti Eestis elavad välismaalased, kellel on pikaajalise elaniku elamisõigus. Paberandjale toetusallkirja andmisel näidatakse allkirjalehel ära isiku ees- ja perekonnanimi ning tema isikukood. Elektrooniliselt kogutavate toetusallkirjade puhul kohaldatakse digitaalallkirja seadust, s.t digitaalallkirja andes on isik tuvastatav isikukoodi järgi.

Kui tahame õigusriigiks saada, siis tuleks riigil omandireformi tagajärjel igasugustest õigustest täiesti ilma jäetud riigikodanikele kompenseerida nende tehtud kahjud.

NÄDALA NUPUD

Keskerakond taas valijate esimene eelistus!

Keskerakond on ERR-i uudistetoimetuse tellitud TNS Emori küsitluste põhjal märtsis, sarnaselt veebruariga, Eesti kõige populaarsem erakond – erakonda toetab 27% küsitlenuist. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna toetus märtsis pole veebruariga võrreldes samuti muutunud – neid toetab 26%.

Ilmselt just valitsusevahetus tõstis märtsis kolme protsendi võrra Reformierakonna toetust (24%) ning langetas valitsusest välja jäänud Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) reitingut 19 protsendilt 16 protsendile. Parlamendivälisest erakonnadest kogusid nii Rohelised kui ka Konservatiivne Rahvaerakond 2% toetust.

Riigikogu Keskfraktsiooni juhi Kadri Simsoni (pildil) sõnul näitab tsentristide stabiilne ja tugev toetus, et suure osa inimeste jaoks pakub olulistele probleemidele lahendust just Keskerakonna poliitika. „Valitsusvanderduste kuul tehtud avaliku arvamuse uuring kajastab ka inimeste ootust uue valitsuse osalises suhtes – Keskerakond oleks valitsuses kindlasti pööranud tähelepanu väljarände ja regionaalarengu probleemidele ning pakkunud välja maksureformi. Poolteist aastat on

olnud ootus sotsiaalsema poliitika järele, vahevalitsuse tegevusetuse korral saab seda ootust täita vaid Keskerakond,“ märkis Simson.

Reformierakonna ja IRL-i reiting näitab Simsoni sõnul seda, et vähemalt esialgu on funktsioneerinud Reformierakonnale omane strateegia: kõik negatiivne jätta mahajäetud partneri kanda.

Emor küsitles 26. veebruarist 19. märtsini ERR-i uudistetoimetuse tellimisel 901 valimisealist kodanikku vanuses 18+ üle kogu Eesti. Emor esitab andmed vaid neist vastajatest, kel on olemas erakondlik eelistus. See võimaldab muuta uuringutulemused võrreldavaks Riigikogu valimiste tulemustega. Märtsis oli „ei oska öelda“-vastuste osakaal 33 protsenti.

Tuletame ka meelde, et Siim Kallas lahkus valitsusemoodustaja positsioonilt 12. märtsil, s.t ajal, mis jäi küsitluse sisse. Samuti on huvitav märkida, et näiteks oma portaaluuudisesse kirjutas Postimees sama reitingu-uuringu kohta uudisnupu pealkirjaga „Valitsusevahetus tõstis Reformierakonna ja langetas IRL-i toetust“. Sellega pidi siis kõik öeldud olema, kui viimaseid on tunnustatud.

Kesknädal ju ennustas: Kruusest saab Reformi esimees

Tartu linnapea Urmas Kruuse (pildil) kutsumine Tallinnasse ministriks oli igati prognoositav sündmus. Taavi Rõivase uues valitsuses tervise- ja tööministri portfelli tähendab Kesknädala hinnangul seda, et tõenäoliselt saab Kruusest uus Reformierakonna esimees ja seega peaministri kandidaat.

Kesknädal tõstis Tartu meeri juba möödunud aasta 27. novembril, pärast kohalike omavalitsuste valimisi, esiküljele – kirjutasiime, et oravad kavandavad ilmselt Urmas Kruusest teha tulevikus peaministri. „Arrogantse Ansipi asemel näeb Kesknädal uue peaministri kandidaadina Tartu linnapead Urmas Kruuset – rahulikku ja head suhtlejat, kes tegi otsustavalt ka uue linnavalitsuse koos Keskerakonna ja SDE-ga,“ kirjutas Kesknädal.

Tallinna intriigidest eemal viibinud, ilma ühegi minevikuplekita, rahuliku suhtlemismaneeriga, sportlike eluviisidega tublile pereisale Kruusele on oravatel kõige mõistlikum praegu panustada. Aega Riigikogu valimiseni on vähe ja vaja on võimsa PR-kampaaniaga luua uus kangeline. Küllap varsti näeme sel teemal meedias suurt hulka positiivsusest pakatavaid artikleid. Rõivase vahevalitsuses tervise- ja tööministriks asudes on suur tähelepanu Kruuse suhtes

garanteeritud.

Kruuse sai Tartu linnapeaks 2007. aasta aprillis. Kuu aja pärast saaks tal seitse aastat täis. Tervise- ja tööministri valdkond on Kruuse enda sõnul huvipakkuv. „Ukraina valguses räägime väga palju julgeolekust, aga kui me vaatame julgeolekut laiemas mõttes, siis inimeste tervis, tervelt elatud aastad, eluiga ja töövõime... Siin on väga palju ära teha selleks, et meie ühiskond oleks jõukam, tervem ja teineteist rohkem toetav,“ lausus mees ise Tartu Postimehele.

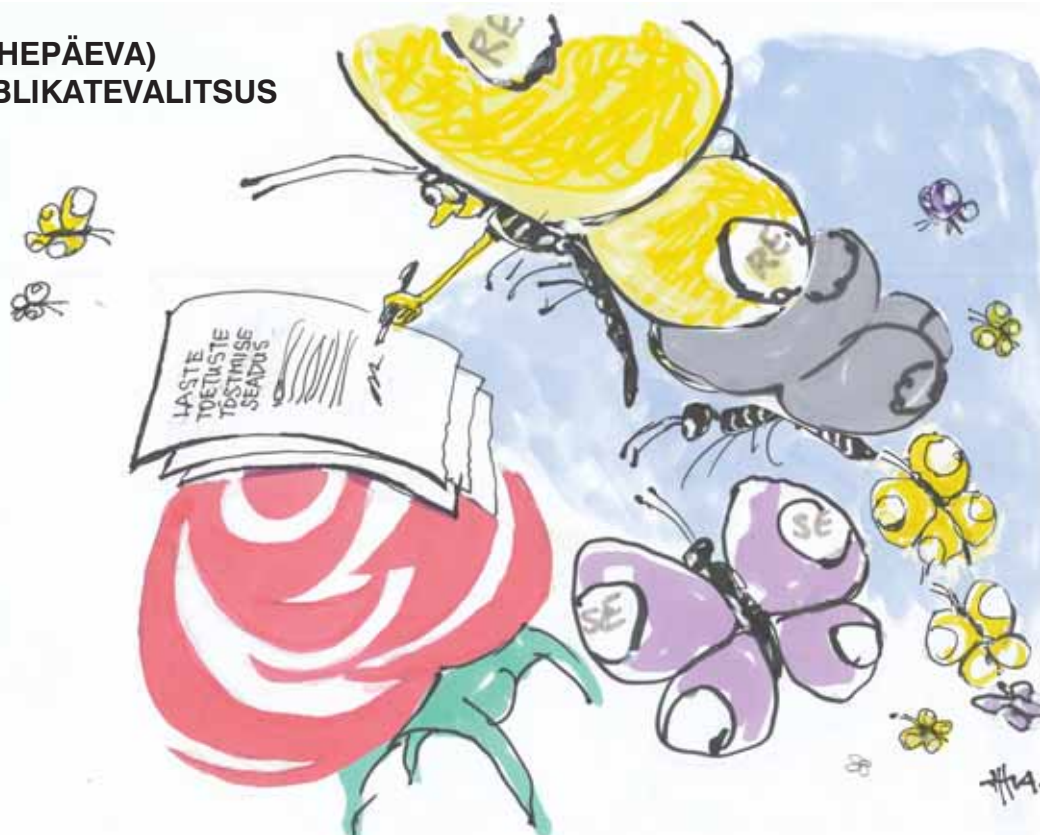
Kruuse kui isikus on Kesknädalale jätkuvalt sümpaatne. Otsustavus, millega Kruuse pärast kohalike omavalitsuste valimisi lõpetas Tartus IRL-i juhtkonna intriigitsemised, astudes koalitsiooni Keskerakonna ja

SDE-ga, oli üks tõsine mehetegu.

Kahtlustame, et ootamatult leitud ja ette lükatud kogemusteta reformist Rõivas pole muud kui kiirkustutus Reformierakonna meelegaheite-tulekahjus. Ligi ja Ansipi ülbamisele sarnanevate mentaliteedile vastanduvast Kruusest võiks saada oravate tõeline liider, kes oleks ka lugupeetud ja kel oleks tõelist autoriteeti.

HIIBUSE NÄDAL

(ÜHEPÄEVA)
LIBLIKATEVALITSUS

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetus käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Ühe hüsteeria anatoomia

Kevade alguse päeval, 20. märtsil saabus Tallinna linnapea Edgar Savisaar koos linnaametnik Maria Juferevaga tagasi paaripäevaselt Moskva-visitidilt. Lennujaamas ootasid teda Keskerakonna pressiesindaja Taavi Pukk ja linnapea abi Moonika Batrakova. Kohal oli ka hulk meediakanaleid, kes aga ei soovinud midagi teada saada, vaid oma omanike käske täites „Dianat teha“.

URMI REINDE
peatoimetaja

Tallinnal on juba palju aastaid tihedad kultuuri- ja majandussidemed nii Peterburi kui ka Moskva, mis tähendab perioodilist delegatsioonide vahetamist, ettevõtlusalast koostööd ning erinevate kunstilaste esindajate vastastikusi esinemisi. Seekord pidas Edgar Savisaar kõne Venemaa Välisministeeriumi Diplomaatia Akadeemias. Kaks aastat tagasi esines Lomonosovi-nim. Moskva Riiklikus Ülikoolis. Eelmisel aastal külastas linnapea Peterburi Ülikooli.

Tänavune loeng lepiti kokku aasta tagasi Kreekas Rhodosel korraldatud foorumil „Tšivilisatsioonide dialoog“. Just sel foorumil tegi Venemaa asevälisminister Mihhail Bogdanov Savisaarele ettepaneku külastada nende akadeemiat ja rääkida olukorrast maailmas, eriti keskendudes loomulikult Eesti ja Venemaa kui lähinaabrite arengutele.

Sedavõrd pikalt ettevalmistatud ning kahe riigi kalendrites täpselt kirja pandud loengu ärajätmiseks ei näinud Savisaar mingit

põhjust. Ta on viimase paari-kümne aasta jooksul pidanud oma poolsada ettekannet maailma eri paigus, alustades Soomest ja lõpetades USA-ga. Edgar Savisaar on ajaloolane, teadlane ja filosoof – tal on Eesti suurim poliitiline kapital, mida ta asus koguma juba N. Liitu lammutavatest artiklitest 1980. aastal ilmuma hakanud ühiskonnateaduslikus ajakirjas Vikerkaar; järgnes neli aastat (1987–1991) liidrirolli Eesti vabadusvõitluse juhtiva jõu Rahvarinde tegevuses; ning ta on olnud üleminekuaja valitsusjuht ning paar korda minister.

Pole ime, et paljudes maailma ülikoolides ja erinevates sotsiaalpoliitilistes ringkondades tahetakse kuulda, mida see mees räägib. Eriti kui arvestada, et Savisaar on ka Eesti vanima ja suurima partei – Keskerakonna – asutaja ja juht. Keskerakonna on alates 1995. aastast pidevalt olnud poliitilisel maastikul tipus oma reitingute poolest, olles võitnud parlamendivalimised nii 1999. kui ka 2003. aastal; olles võitnud ka kohalikud valimised 4 korda järjest ning olles ka täna Eesti kõige populaarsem erakond. Keskerakonna valimisvõidud (vaatamata kõrvulukustavale halvustamisele oponentide poolelt) on kõige ehedam näide demokraatlike suundumuste elujõulisusest Eestis.

Mis puudutab Venemaa-külastusi, siis on Edgar Savisaar kahtlemata üks väheseid Eesti poliitikuid, kes võib panustada sealmail mingisugusele usaldusväärsusele – on ju Keskerakonna

FÜÜSILINE JA VAIMNE TERROR:

“Kaamerad ja mikrofonid lükati otse näkku, hingamisruumi ei jäetud. Küsiti läbisegi ja korruga, normaalne vastamine polnud võimalik,” kirjeldab Savisaare nõunik Moonika Batrakova. Keskerakonna pressiesindaja Taavi Pukk lisab Pealinnas, et keegi komistas ja linnapeale lendas mikrofon sisuliselt näkku.

Repro ETV ekraanilt

Kanal2 reporter Imre Kaas, TV 3 reporter Eve Heinla, ERR-ist Anna Gavronski. Pluss kaameramehed.

konna 14 000 liikme hulgas rohkesti eestivenelasi jt rahvusi. Riigikogu Keskerakonnas kuulub pea pool vene emakeelega inimesi, ning keskerakondlaste poolt hääletab üle poole pealinlastest. Kui hääletatakse Keskerakonna poolt, siis on see heakskiit poliitikale, mille kohaselt Eesti kõik 121 rahvust võiksid siin väikeriigis rahulikult ja õnnelikult elada. Keskerakonda ei saa süüdistada ühegi punkti järgi ei rassismis, fašismis, inimvihkamises, sõjahüsteeria ülespuhumises ning rahvustevahelise vaenu õhutamises. Paraku ei saa sama öelda mõne teise meie erakonna kohta. Kui vaadata kas või viimase nädala kommentaare Delfis ja Postimehes, aga ka Facebookis, siis on võimalik näha ja tajuda seda õudust, mida on juba jõutud ühiskonda külvata nende poolt, kellele meeldib see, et üks miljon inimest siin riigis omavahel pidevalt kakleb, sõimleb, ähvardab ja

süüdistab, ning, vähe sellest – ohtlikku müriki pillutakse mõnegi naaberriigi suunas. See õhkkond on tappev. Kesknädal kindlasti ei suuda seda protsessi takistada stiilis „kiskuge rind paljaks ja karjuge - streljajte!!“ (eesti k tulistage – Toim.) Nii nagu pole ükski ühiskond suutnud ajalooos kunagi takistada ei force majeure'i, rahvuslik-rassistlikku skisofreeniat (mida tuletas jälle kord meelde äsja Tallinna Televisioonis lõppenud seriaal „Hitler“) ega ülekaalukat toorest jõudu, vähemasti nende hukatuslike protsesside algstaadiumis. Näha nende tendentside taastündi meie väikeses riigis on rohkem kui hirmuäratav. Eriti ärevaks teeb see, et eestlaste varasemate põlvkondade alalhoidlikkusest tulenevate taktikate vastu on astumas noor põlvkond – laulva revolutsiooni lapsed, nagu seesama Edgar Savisaar on nende kohta kord hellitavalt väljendunud. Kuid loetagu näiteks Face-

bookis levitatud hüsteerilisele hullusele viitavaid roppusi, mille postitas keegi tütarlaps Sigrít Soonsein ja mida on – imede ime! – jagatud seal tuhandeid kordi –, ja te näete, et tegemist ei ole naljaga. Juba hingemattest alasti vaenulikkus igasuguse teisitimõtlemise vastu on halvamas eestlaste tarkust, julgust, väärikust. Eriti ohtlik on, et kontrollimatult mõnitab ühe demokraatliku erakonna juhti, see läbi kõiki selle liikmeid ja valijaid ERR.

Jääb loota vaid sellele, et Jätanu taevale oleme Euroopa Liidus ja ehk sedavõrd markantse antidemokraatliku mõttelaadi haipijad kohtavad siinmail siiski eluteret ja täiemõistuslikku vastupanu. Enne kui on hilja. Enne kui ka „laulva revolutsiooni laste“ põlvkond leiab end samamoodi rongist või paadist, nagu endale ootamatult avastas end sealte eelmise Wabariigi noor põlvkond.

Millest see kartus tuleneb? Sellest, et me kõik nägime sellamal kevade alguse päeval kõigil kanalitel kedratud videot Edgar Savisaare „vastuvõttust“ Tallinna lennujaamas. Nõrgemate närvidelga inimesed ei saanud pärast seda kohutavat stseeni mitu ööd magada. Sest see, mida tehakse siin Eestis teise inimesega – hetkel Savisaarega –, võidakse järgmisel hetkel teha juba sinuga. Kesknädala tegijatele meenusid need kaadrid hundikarja, mille moodustasid lapseohtu „ajakirjanikud“ (kelle kohta Linnar Priimägi on juba jõudnud luua termini „lehelirvad“, kuna peamiselt oli tegu tüdrukutega). Need kaadrid pärinevad justkui Hiina kultuurirevolutsioonist, kus inimesi peksti selle eest, et neil olid prillid. Muide, sama tegid hitlerlased. Erielse mõnuga piinasid nii ühed kui ka teised just õppejõude ja õpetajaid. Siinkohal võiks taasesitada kuulsa küsimuse Nürnbergi protsessilt: kas te tahate, et see kõik korduks?

ERR-i, Kanal2 ja TV3 reporterid läksid Savisaarele kallale

Uurisime toimunu kohta otseinfot Savisaare nõunikult Moonika Batrakovalt. Mis toimus kaamera taga – seal, mida ohtralt levitatud videos ei näidatud?

Moonika sõnul ei olnud tegemist esimese, küll aga järjest sagedasema olukorraga. „Mina olen olnud tööl seitse aastat, kuid viimasel neljal-viiel aastal on intervjuude võtmine päris koomiline – ajakirjanikud jooksevad intervjuueeritava jalust maha, norivad ning püüavad iga hinna eest inimese endast välja viia.“

Ta arvab, et nende eesmärk pole küsimuste vastuste saamine, vaid küsitletava ärritamine. Normaalsel intervjuu vormi olla viimastel aastatel vähe.

„See kordub koolide külastustel, avalikel üritustel jne. Tavaks on saanud nn kaameraga selga

ronimine, mulle on nähtud: „Ära koperda!“ vmt. Olen saanud mitu korda kaameralt obaduse.“ Moonika arvab, et miski ei õigusta reporterit/ajakirjaniku sellist käitumist, kohati isegi nahaalsust. Kõik teevad oma tööd, aga austusega ka teiste suhtes, mitte ei tormata inimesi jalust maha.

„Neljapäeva hommikul hakkas TV3 kaamera mind kohe lennujaama saabumisel filmima. Jäädvustati iga mu samm. Ootasime koos Taavi Pukkiga, kuni lennult tulijad saabusid. Juba kohe esimeste inimeste peale pandi kaamerad käima, nii et nemadki üllatusid korralikult. Kohal olid ERR, Kanal 2 ja TV3.“

Hr Savisaar astus ajakirjanike ette heas tujus ja oli valmis vastama küsimustele, vaatamata sellele, et pidime kiiresti sõitma Riigikokku. Püüdsin teha natuke teed vabamaks, et edasi liikuda. Kaamerad ja mikrofonid lükati otse näkku, hingamisruumi ei jäetud. Küsiti läbisegi ja korruga, normaalne vastamine polnud võimalik.

Minu seljataha tuli vist Kanal 2 esindaja, sain tema kaameraga kuklasse. Üritasin paar korda pead liigutada, kaamera ikka minu peas! Ausalt, kuklas istuva kaamera tunne ei ole just meeldiv, seda nägid ka Taavi Pukk ja Maria Jufereva. Peale mõneminutilise intervjuu asusime liikuma auto poole. Kaamerad tormasid mööda, ajakirjanikud/reporterid püüdsid mind ja Maria Juferevat nügides saada mikrofone hr Savisaarele võimalikult lähedale. Keegi pani mulle paar korda jalgadesse, nii et olin kukkumise äärel – kui oleksin kukkunud, oleks kogu see hord minust üle sõitnud. Tunne oli, nagu mingi kari jookseb peale – kõik püüavad üheaegselt küsida, pärida, segavad üksteisele vahele jne.

uto juurde jõudes märkas, et situatsioon läheb käest ära. Kõrvalt vaadates näis, nagu kraakleks kari harakaid ühe leivatüki juures! Pärast videolõike vaadates mõistsin, et vist oli see Kanal 2 reporter, kes oli virutanud mikrofoniga otse hr Savisaarele näkku (seda oli ka videost

ühel hetkel märgata). Kummaline on lõik, kus hetkeks on pilt ära pimendatud ja siis tuleb tagasi valgus, kus hr Savisaar noomib, et teda löödi.“ Batrakova on veendunud, et eriti just sellest tõesti ebameeldivast kontaktist tulenes ka Savisaare ärritunud reaktsioon, mistõttu ta ei tahtnud enam midagi kuulda ega rääkida.

„Selline käitumine alandab ajakirjanike mainet,“ resümeeris Moonika. Kesknädalale seda ülimalt inetut situatsiooni kirjeldades meenus talle ka Ülemiste liiklussõlme avamine, kus TV3 reporter (naisterahvas – sama, kes oli lennujaamas) rünnanud Savisaart samamoodi „füüsiliselt“.

„Nende taktika tundubki olevat inimene võimalikult segadusse ajada ja siis võimendada ebaselgeid vastuseid. Pahatihti ei küsitagi teemasse puutuvat, vaid midagi muud. Võin julgelt öelda, et selliseid situatsioone on olnud aastate jooksul palju, eriti väliriitustel. Tavaliselt ühed-samad näod, aga kohati ka noori, kel puudub ajakirjanduslik kogemus ja kes kordavad ettekirjutatud küsimusi.“

Fašism ja liberalism

Praegu on suurmood päevapoliitikasse sisse tuua ajalugu, võimendada minevikus tehtud suuri vigu. Fašismi olemuse üle enam ei mõtle, sestap sõimab üks teist fašistiks. Fašism – see on laialdaselt levinud liikumine, mis justkui peaks vabastama rahva.

TIJU JÜRIADO

Fašism ei salli teisitimõtlejaid. Teisitimõtlejaid asutakse ründama. Rünna on fašismi alus, sisu ja olemus – me ei kannata teisiti mõtlejaid, teisiti elamist ega teistsuguseid ühiskondi.

Kõik ülejäänud -ismid

(ekstremism, totalitarism, natsionalism) on juba tagajärjed, mitte fašismi enda juur või olemus. Fašismi aetakse sageli sassi diktaatorlike režiimidega.

See on absoluutselt vale. Fašism ei sünni üle-

Ajakirjanik Sulev Vedler lõpetab ühe oma artikli fašistliku mõttega, et kel võim, sel õigus; ja et isikliku heaolu nimel võib tappa, valetada ja parasiteerida ning orjastada teisi rahvaid (vt Eesti Ekspress 12.09.2009, Sulev Vedler: „USA verised käed, karistusaktsioonid ja terror“).

Vedlerile sekundeerib

peavoolumedia ja hulk kultuuritegelasi, kes õigustavad vägivaldseid ja ebademokraatlikke tendentse Ukrainas. Seal on praegu võimul selgelt fašistlikke, negatiivseid ideale propageerivad jõud. Nimekirja tuleks

“RAHUMEELNE” MAIDAN: Fašism ei tõsta pead mitte ainult Ukrainas, vaid laiemalt kogu Euroopas. Kas mitte ka Eestis?

val. See sünnib all, kui orjalik rahvas võitleb oma vabaduse eest, ühineb abstraktse vabaduse nimel. Just seal peitub fašismi jõud. Just selles seisneb ta ohtlikkus, sest fašismi ei saa võita, eemaldades diktaatori või vahetades valitsuse. Et võita fašismi, tuleb võita rahvas.

Kuni rahvas ei ühine püüdluses headuse poole, vaid on ühinenud kellegi vastu, on see fašism. Inimesed justkui peavad tegema kellestki vaen-

aga väga pikk neist meedias laiutajatest, kes õigustavad fašistlikke meeleolusid Ukrainas. Jah, fašismi on igal pool, ka Venemaal. Kuid samas jätkub Venemaal väge, mis sellele vastu suudab astuda, tänu ajaloolistele õppetundidele ja võimele vigadest õppida. Just Venemaa on see jõud, mis võib rahvaid ühendada nii, et neile enam liiga ei tehtaks. Kui ainult inimesed oleksid haritumad, vabaneksid egoismist ja vihkamisest, suudaksid ületada rumaluse.

Fašismile vastandab end liberalism.

Kuid probleem on selles, et liberalism muutub meie ajal järjest enam sõltuvaks majandusest. Maailma majandus ei saa olla ühel ajal globaalne ja üksmeelne, kuna toimub võitlus eri huvigruppide vahel.

Liberaalid sageli eitavad rahvust, lõhuvad traditsioone, hävitavad riike (nagu USA Iraaki ja täna Ukrainat), selleks et geopolitiliselt laiendada mitte inimeste heaks (nagu Venemaa Krimmiga), vaid pankade ja äriimeeste heaks. Liberalism kasvab fašismiks üle seal, kus näeb kasu. Liberalistile on omased topelstandardid ja vabadus tõega ümber käia omatahtsi, nii nagu paljud Eesti poliitikud ja ajakirjanikud praegu valetavad ja vassivad.

Krimlased ei olnud kellegi mõju all, nende mentaliteet lihtsalt ei talunud 23 aastat seal valitsenud silmakirjalikkust, rahva petmist ega mõnitamist. Kui nad rahulolematust üles näitasid, öeldi: võta kohver ja hakka astuma! Nad said ka suurepäraselt aru, miks USA sekkub Ukraina siseasjadesse ja miks ta töötab fašistidega, kes võimule tulid.

Inimkonnal on ainult üks tee fašismist vabanemiseks – tee, kus ühtki rahvast ei alandata ega orjastata. See on ühtsus. Sellisel ühtsusel pole vaenlasi, see ei vii sõdadeni. Võitke oma suurim vaenlane, võitke fašist iseendas.

Mulle tundub, et Edgar Savisaar on Eestis hetkel ainuke juht, kes julgeb seista ühtsuse eest kõikide rahvaste vahel.

TIJU JÜRIADO:

Et võita fašismi, tuleb võita rahvas.

lase, ühendades sellega iseenast, vastandades end teisele grupile, riigile, rahvusele.

Fašism on ekslik tee ühtsusele,

millele kutsuvad meid Loodus. Armastus oma rahva vastu ei saa ega tohi õitseda ja kasvada teiste rahvaste vihkamise najal, eitades nende enesemääramisõigust – nagu praegu näiteks Krimmi puhul.

See maailm, kes seda teeb, on olemuselt fašistlik. Miks fašism just nüüd üle maailma pead tõstab, pole raske arvata, kuna kriisid laastavad kõiki riike ja rahvaid ning inimesel on endiselt kombeks süüdistada teisi ja rõõvida teisi – omaenese hea elu nimel.

Mul on palju tõendeid selle kohta, kui suur totaalne fašistlik mentaliteet Eestis valitseb.

Kas järgmine eu

Ungari peaminister Viktor Orbán ütles 15. märtsil Habsburgide-vastase revolutsiooni 166. aastapäeva peetud kõnes, et sestpeale kui Ungari valitsus otsustas maksustada pangad ja seada keskpanga vastavusse Ungari huvidega, on Brüssel korraldanud tema vastu survekampania.

Rahvusmuuseumi pargis, mis on üks paiku, kust revolutsioon alguse sai, nimetas Orbán Euroopa Liitu Habsburgide impeeriumi järeltulijaks. Kümnete tuhandete inimeste ees peetud kõnes märkis Orbán: „Me oleme enam kui teadlikud, mis on „seltsimeheliku“ mittepallutud abi andmise siuks, isegi kui selle pakkujateks on elegantselt ülikonnastatud inimesed, mitte aga militaarvormis tegelased.“

Ilmselgelt võrdles ta Euroliitu NSV Liiduga, millele Ungari on pidanud alluma. „Kas järgmine eu

Euroopat saab suureks muuta vaid tugevate rahvaste abil. Te saate näha, head sõbrad, et meil saab olema taaskord õigus,“ ütles Orbán *The Guardiani* vahendusel.

Euroopa Komisjon on ähvardanud Ungari kohtusse kaevata, kuna see riik ei allu Brüsseli diktaadile. Brüssel nõuab Ungarilt niisuguste seaduste kehtestamist, mis tagaksid keskpangale n.ö. sõltumatuse. Brüsselit ajab marru Ungari otsus seadusega keelata välismaistel spekulantidel üles osta põllumajandusmaad.

„Meiega ühtmoodi mõtlevad praegu vaikselt kannatavad kümned miljonid eurooplased, kes toetuvad rahvuslikule suveräänsusele ja usuvad sellesse kristlikesse väärtustesse nagu julgus, autunne, truudus ja halastus. Need on väärtused, mis varasematel aegadel muutsid Euroopa suureks ja tugevaks,“ ütles Orbán.

„Tuhandaastase rahvusena

nõuame: me tahame ungarlastele võrdset kohtlemist. Me keeldume olemast teisejärgulised Euroopa kodanikud,“ teatas Orbán.

Ungari peaministri sõnul on valitsuse meetmed alates 2010. aastast aidanud kaitsta lihtrahvast monopolide, kartellide ja „impeeriumi bürokratiide“ nõõrimise eest. Sellest ajast saadik on Ungaris kaitstud nii olemasolevaid töökohti kui ka juurde loodud sadu tuhandeid uusi ning niiviisi tulnud välja võimalõksust. Orbán rõhutas, et valitsus on vähendanud elanike kodukuluseid, mis on „üks kõige ebaõiglasemaid koormisi üldse“. Täna valitsus on tema sõnul järginud samu suundumusi, mida Habsburgide impeeriumi vastu 1848. aasta revolutsioonil osalejad.

Ungari on Ukrainast kõvem pätkel

Orbán on ka kritiseerinud Euroliidu poliitikat Ukraina suunal ja ühtlasi väljendanud suurt muret Ukrainas elava ungari rahvusvähemuse julgeoleku üle. Ta on öelnud, et ei lase Ukrainas toimival segada Ungari häid suhteid ei Venemaa ega Hiinaga – mõlemaga sõlmis Ungari hiljuti olulised

Ungarlased keelduvad olemast teisejärguline rahvas

„Ka tänapäeval suhtutakse meisse kahtlustusega. Euroopa bürokraadid vaatavad meie peale võõristavalt, sest julguse öelda: Ungari vajab uusi lahendusi, uut teed. Me ütlesime, et peame end välja murdma võimalavanglast. Me avaldasime oma veendumust, et

Reformiera

Algas esilehel

IRL-i küljest on murenenud Vaba Isamaaline Kodanik (VIK), Keskerakonnast on lahutatud korduvalt ja suurema meediakäraga. Res Publica ning Rahvaliit kaotasid oma nime ning parteijuhid jooksid laiali teistesse erakondadesse. Eestimaa Rohelised ei suutnudki valitsusse jõuda.

Seekord siis vabanes Reformierakond IRL-ist, kelle ministrid olid probleemsed. IRL-iga ühist valitsemist võrreldakse ajakirjanduses stagnatsiooniga. Juhan Partsi kaela jäävad Estonian Airi absoluutne allakäik (jagan Urve Palo pankrotihinnangut), Eesti Energia kuluprojektid välismaal ja elektribörsi hinnatõus (kodu)tarbijatele.

Haridusminister Jaak Aaviksoo võis ju üles kiskuda rahvuskonflikti vene koolide ümber, nagu sedasama tehti 2007. a. valimisteks Pronks-sõduriga, kuid gümnaasiumide vastu sihitud kärpekirves lööb ka eestlaste koole. Lisaks veel õpetajate streigijärgselt lubatud palgatõus, mis kuidagi ei jõudnud statistilisest näitajast õpetajate pangakontole ja mispeale käskis minister politseile teha avalduse raha kadumamineku kohta. Siseminister Ken-Marti Vaheri haldusalas äritisid IRL-i poliitikud elamislubadega nende

riikide kodanikele, kelle vastu teeb praegu teravaid avaldusi kaitseminister Urmas Rein-salu. Meie kaitsekulutused on 2% SKP-st nagu püha puuslik, aga 24. veebruari paraadil nägime õhuväena lendamas kunagisi „metsavahte“ või „moosiriiuleid“. Riigikaitseraha tuleb paigutada nähtavalt töhusesse ettevõtmistesse, mitte aga põhjustada kaitseväljastel piinlikke hetki. Muidu meenub mulle ühe

nagu roosa vein: võimul on koos IRL-i ja Reformiga, aga tulumaksu ja lapsetoetuste lubamise poolest lähenevad Keskerakonnale.

Riiki juhivad ikka Ansip edasi

Kuigi valitsuses on uued ministrid ja ministereiume tahetakse muuta, siis tegelikult juhatakse Eestit selle aasta lõpuni senise Ansipi valitsuse riigieelarve ja programmi

Nüüd tuleb Taavi Rõivase valitsusel üheksa kuud bluffida muutustest.

sõjaväelase ütlus relvastust tutvustavalt ürituselt 2008. aasta võidupühaparaadi järel: „Meie õhutõrje on nagu naise karvad – katab küll, aga ei kaitse.“

Nii nagu Reformierakond 2007. aastal lõi IRL-ilt üle rahvuslaste häälde, nii kõrvaldas ta nüüd oma valijatega üht nišši jagava IRL-i ning liikus hoopis vasakule. Järgmisel kevadel ei tule enam mingit vasakpöört ja sotside juhust Mikserist ei saa peaministrit. Sotsid said juba aastaid tagasi endale puudli tiitli, sest läksid vastandlikku maailmavaadet esindavasse valitsusse. Nad on

järgi. Lubatud lapsetoetuse rohkem kui kahekordistamine, tulumaksuvaba tulu tõstmine ja tulumaksuprotsendi alandamine saab toimuda alles 1. jaanuarist 2015. Selleni jäävad üheksa kuud tuleb Taavi Rõivase valitsusel bluffida muutustest. Kusjuures eelarve tegemine 2015. aastaks (s.o järgmise valitsusele) ju alles algab.

Selle valitsuse laps sünnib detsembri lõpus, umbes jõulude paiku, kui lubadused võivad teostuda järgmise aasta eel-aru. Mina nimetan ametisse saavat valitsust jõululapsevalitsuseks, sest kõik head asjad saavad kaks kuud

Euromaidan tekitatakse Budapestis?

TROTSIB BRÜSSELIT: Rahvusmuuseumi park on üks paiku, kust Habsburgide-vastane revolutsioon Ungaris 166 aastat tagasi alguse sai. Kümnete tuhandete inimeste ees peetud kõnes ütles peaminister Viktor Orbán, et Euroopat saab suureks muuta vaid tugevate rahvuste abil. Kristlikud väärtused nagu julgus, autunne, truudus ja halastus on tema sõnul need, mis varasematel aegadel muutsid Euroopa ühtseks ja väarikaks. *Fotod: MTI*

kaubandus- ja majanduslepped, vahendab *dailynewshungary.com*.

Isemeelne Orbán on Euroliidule täpselt samasuguseks pinnuks silmas nagu seda oli võimalik kukutatud Ukraina president Viktor Janukovõtš. Orbáni parempoolse partei *Fidesz* käes on üle poole parlamendikohti ja see erakond on üks kõige kõrgemat toetust omav partei Euroopa 28 liikmesriigis. Euroliit ja USA saaksid Orbáni kõrvaldada ainult ebaseaduslikul teel – täpselt nii, nagu tehti Janukovõtšiga.

Kesknädala hinnangul võidakse Viktor Orbáni kõrvaldamiseks üritada korraldada uut *euromaidani* – seekord Ungari pealinna Budapesti tänavatel. Erinevalt Ukrainast kujuneks see ettevõtmine Euroliidule ja USA-le märksa keerulisemaks, sest ungarlased on ühtehoidev rahvas. Ungaris ei anna erinevaid ühiskonnaleere nii kergelt nagu Ukrainas üksteise vastu üles ässitada. Lisaks asub Ungari väga lähedal Euroopa südamele.

USA ei lubaks meelevaldajatel tulistada, erinevalt Ukrainast, poliitsei jõudude pihta üheski lääneriigi pealinnas,

ükskõik kui õige siis ka selle tegevuse põhjendus poleks – niimoodi on eelmises Kesknädalas öelnud USA akadeemik Stephen Cohen. Seega jääb vaid oodata, kui rafineeritud võtetega püütakse vabandada tõerääkijast Viktor Orbánist.

Eestlased, kes kuuluvad oma vennasrahva ungarlastega sarnasse „Ida-Euroopa *second-hand*“-kategooriasse, kahjuks ei astu monopolide türanniale vastu. Vastupidi, paljud eestlased valivad jätkuvalt IRL-i ja Reformierakonda – parteisid, „tänu“ kellele õitseb siin rõõvkapitalistlik majandus. Meil loetakse küll uudiseid sellest, kuidas pangad maksuvabalt miljonid välja viivad ja kliente muul moel nõõrivad, kuid julgust ülekohtu vastu välja astuda Eestis napib. Siiski peab säilima usk, et ka eestlased saavad endale kunagi Viktor Orbáni laadse rahvuslikke huve kaitsva julge peaministri. Tuleb vaid end üles raputada *mainstream*-meedia fluidumist ja teha valimistel õige valik.

NB! 6. aprillil toimuvad Ungaris parlamendivalimised.

Indrek Veiserik

Erakond reedab alati

VÕIM TANTSITAB MEEDIAT:

Sotside leeris oli suur rõõmupidu – eks seda võib ka mõista, kui pole mitu aastat valitsuses olnud ja nüüd äkki on õnn sulle langenud.

Kuid Eesti Päevalehe ühe juhtivajakirjaniku Kärt Anvelti laia tantsukaart silmitse-des, mida ta jagab värskes Riigikogu esimehe Eiki Nestoriga, hakkavad ilmema mõnedki vastused küsimusele, miks EPL kirjutab just nii nagu ta kirjutab – otsige, kas leiate sellest lehest midagi sotsidele kahjulikku!

Isegi kui SDE endine liige maffioosselt käitub ja endale valimistel häält ostab, jääb süüdi kes muu kui Keskerakond – SDE peamine konkurent.

Foto facebookist

enne valimisi. Siis ei saa enam kõnelda, et lapsetoetus 19,18€ on kehtinud 2004. aastast alates, tulumaksuvaba on olnud 144€ alates 2008. aastast ja tulumaksuprotsent on 21 samuti 2008. aastast.

Siim Kallas lubas tulumaksu langetada 20% peale 2003. aasta kampaanias ja plaanis tulla seda peaministrina üle andma (8 aastat pärast täht-aega), kuid selle plaani rikkus IRL ära.

On kindel, et SDE kinnitab Andrus Ansipi järgmiseks eurovolinikuks – tänutäheks valitsusse võtmise eest.

20. märtsil kuulsin Taavi Rõivast lubamas valitsuse töö tulemusel palgatõusu töötajatele, aga samal päeval rääkis Elmar Väher vähemalt 100 politseiniku koondamisest, et saaks töölejäajate palka tõsta. Palgatõus läbi koondamiste on vastuvõetamatu, nagu ka koolivõrgu kokkutõmbamine.

Juba Euroopa Parlamendi valimistel 25. mail saavad valijad anda hinnangu Taavi Rõivase valitsusele. Siis saab anda ka signaali sise-poliitikale.

Virgo Kruve

Terane mõte

„Ma mõistan härra Kruusimäe frustratsiooni eelkõige selles osas, et IRL-il ei õnnestunud omal ajal saada koalitsioonilepingusse sisse kaugelgi sedavõrd mõjusaid punkte, nagu sotsiaaldemokraatidel on mõningas meelesegaduses viibivate reformierakondlastega läbi rääkides õnnestunud saada. Aga seda pettumust ja kurvameelsust ei maksa muidugi liigselt meie peal välja elada.“

Kui Eestil võis olla liberaal-konservatiivne valitsus, siis meil võib sama hästi olla liberaal-sotsiaaldemokraatlik valitsus. Ja pigem ma arvan, et see viimane on ideoloogiliselt parem kombinatsioon ja tänast olukorda arvestades ehk ka töövõimelisem kombinatsioon.“

Sotsiaaldemokraat ANTO LIIVAT Tallinna linnavolikogu istungil 20. märtsil. (Tarmo Kruusimägi, hüüdnimega Kojamees, on IRL-i fraktsiooni liige Tallinna linnavolikogus.)

Tallinn 10130, Toom-Rüütli 3/5,
Kesknädal

Kes ja mis päästab Eesti majanduse?

Kui uskuda ameti maha pannud peaministri Andrus Ansipit, siis on Eesti majandusega kõik kõige paremas korras. Teadlased küll arvavad, et majanduskasv on pidurdunud, nullis või hoopis negatiivne. Aga nendes majandusjarmades on ilmselt süüdi pankurid, kes pidevalt muudavad majandusprognoose.

Eesti majandus lööks õitsele, kui oleks rohkem selliseid riigiettevõteteid nagu on Estonian Air ja eriti Eesti Energia oma juhi Sandor Liivega, kelle targa juhtimisel töötab Auvere õlivabrik täie auruga. Kahjuks saab toodetud õli kasutada ainult kütusena, kuna tooraine on kohalik põlevkivi.

Hoopis teine asi on kohe-kohe tööle hakkava Utah' õlivabrikuga. Seal toodetud õliga saab nii katelt kütta kui ka protte valmistada ja kartuleid praadida, seda kohalikele mormoonidele "pähe määrada" jne. Ikkagi väljamaa-värk.

Kuna teadlased on avastanud, et planeet Marsi pinnases olevast veest on võimalik vesinikku, sellest aga omakorda raketikütust toota, peaks Eesti Energia soetama ka lahmaka Marsi territooriumist ja seal raketikütuse tootmise käivitama. Selle müük paneks Eesti majanduse alles õitsema!

Kui Utah' õli tootmiseks on vaja kuut tütar-ettevõtet, siis raketikütuse tootmiseks piisaks, arvestades kaugust, kui ära osta Pro Kapitali tütar-ettevõtte Marsi Elu. Kütusehoiuldad võiks ehitada aga Kuu tagumisele küljele, et hoida eemal võõraid pilke.

Ülo Tippo, pensionär Viljandist

Kes ja milleks kimbutab lehetellijaid?

Kesknädala toimetusele on mitte liiga harva antud teada, et mõnel pool ikka veel esineb üksikuid puudusi tellitud ajalehtede kättetoimetamisel. Avaldame katke ühe Tallinn-Nõmme pensionäri kirjust, mis ilmekalt kajastab tekkinud/tekitatud situatsiooni.

[...] Olen tellinud endale tasuta ajalehte „Pealinn“ ja AS Eesti Posti kaudu ajalehte „Kesknädal“. Neid ajalehti pidi kätte toimetama Express-Post. Kuid paraku sel aastal jäeti mulle pidevalt need lehed kätte toomata. Ajalehte „Pealinn“ ei toodud 27. jaanuaril, 3. veebruaril, 10. veebruaril, 3. märtsil, 10. märtsil ja 17. märtsil. Ajalehte „Kesknädal“ ei toodud

5. veebruaril, 12. veebruaril, 19. märtsil. Teatasin sellest kliendi-teenindajale mitu korda [...]. Kõik minu helistamised olevat salvestatud ja neid kõiki võite kontrollida, kui nad pole kustutatud. Vahepeal, peale helistamist, toodi mulle jälle lehed. Siis püüdis lehetooja minu kirjakasti toppida korraga 10 „Pealinn“, mis sinna ära ei mahtunud, ja nii nad jäid

vihma kätte ligunema. Ma ei saa aru, miks minu kirjakasti taheti korraga 10 lehte panna.“

Kirjasatjal (tema nimi ja aadress toimetusele teada) on kandefirmale küsimused: „Kas teie töötajad kuuluvad erakonda IRL või Reformierakonda, et nad ei taha rahvale tuua Keskerakonna ajalehte „Kesknädal“ ja keskerakondliku Tallinna linnavalitsuse ajalehte „Pealinn“? Kas sellega püütakse siis takistada pealinna informatsiooni levikut pensionäri- rile, kellel pole raha osta teisi ajalehti? Kas nii pannakse pensionärid infosulgu?“

Ansipil uued hilbud

19. märtsi KN-s on juttu „kuningas Ansipi uuest Rõivast“. Kui silmas pidada, et „Rõivas, rõivad = hilp, hilbud“, siis on juttu Ansipi uutest hilpu-dest... Siit riigiasjalik mõttearendus: **Eestit ootab hilbuvalitsus!** (Kui teada, milliste räigete sõnadega Keskerakonda ja Edgar Savisaart pidevalt õnnistatakse, siis tunnistagem – see on

pehmelts öeldud!)

Väike meeldetuletus: kunagi oli iga kuningakoja lahutamatuks tegelaseks (koja)narr, kes võis lõugu vabalt lõksutada. Mis sest, et tema sõnu välja naerdi – tõde, mis neis peitus, jäi ju alles!

Tünga Mart

(Kodanikunimi toimetusele teada.)

Eesti peamureks pole julgeolek, vaid õigluse taastamine

Nimetatagu seda sotsiaaldemokraatiaks või kuidas tahes, aga inimeste ja rahvaste materiaalselt viletsa elu põhjuseks on valitsev (valitsejate) ebaõiglus; kui tegemist pole just erakordse laiskusega. Tõukas eesti rahvas elab oma taasiseseisvunud riigis pea igas mõttes viletsasti.

Õiglusest kui rahva ülemväärtusest johtuvad teised pehmed ja kõvad väärtused, sh majandus. Õigluse puudumine on põhjus, miks paljud riigid ei ise- seisvu tegelikult kunagi. Kardetavasti võib see puudutada Ukrainat, võimalik et Eestitki, ning paljusid iseseisvumise moevooluses tekkinud riike.

Ebaõiglus sai Eestis jalad alla kohe taasiseseisvumisel (Laari valitsused, erastamised jne) ja on viimase 15 aastaga tsemendteerunud. Sellele on palju kaasa aidanud (võimalik, et otsustavalt) integreerumine Euroopa Liiduga. Eestis on kaks pikka aega valitsusparteid olnud — Reformierakond ja IRL —, kel on ebaõiglus lausa lipukirjaks. Seda enam, et nad on ajanud ainult Euroopa asja, aga mitte kunagi Eesti asja.

Reformierakonnal on kitsas käes. Ehk küll diktaator Ansip jättis oma ameti- posti maha Rooma väejuhtidele omase Suure Triumfiiga – katastroofi tähistades! Kuidas küll ajad on muutunud! Erakordselt must valitsusvangerdus paistab lõrri minevat – kuidas küll ajakirjandus on muutunud! Uus presidendil poolt soositav emissar Rõivas on ju eelmise peaministri kloon. Kõiges, eelkõige aga valetamises ja tahtmatutes oma riigi heaks vähimatki teha. Kuidas küll Ansip vol. 2 saabki tõsta Reformierakonna mainet!?

Sotsid on taas dilemma ees: *to be or not to be*. Oh kui palju kordi Eesti ajaloos! Muidugi teevad nad suure vea, uskudes hr Rõivase ja tema kamba paari libedat lubadust, mis hiljem kahe käega tagasi võetakse, kui nad valitsusse astumiseiga pikendavad ebaõiglust ja stagnatsiooni. Miskipärast tahaks väga loota, et sotsid seekord ei lähe liimile, vaid otsustavad erakorraliste valimiste kasuks.

Miskipärast läheb meie surrogatpartei IRL saatus siinkirjutajale kõige enam korda. Et selline partei üksikord ometi kaoks Eesti poliitmaastikult! Et tast lõh- nagi enam poleks! „Kodukulud alla“ — räägemalt enam valetada ei saa! Pole ainsatki valdkonda, kus nad oleksid võimekad – tuletagem meelde Partsi, Reinsalu, Vaheri, Kiisleri, Aaviksoo fiaskosid. Vene kaart on nende ainus trump. Ukraina sündmused on meie „isamaalastele“ nagu taeva kingitus. Klähvimisega Vene suunal on väikeriik Eesti teinud rahvusvahelises poliitikas endale korva- matut kahju. Oleme naeruväärased... On ju täiesti ilmne, et Saksa välisminister käis Eestis ja teistes Balti riikides justnimelt noomimas siniseid, eriti Eesti, poliitjuhmikese, kes ikka ja jälle unustavad vaikumise kättesaamatu kunsti... Keskerakond on esindusparteidest kahtlemata kõige ausam ja visioonikam. Tallinna spordikool ja ühistupank (eriti viimane!) on head sõnumid. Mida aga meie ajakirjandus (ja selle ajupestavad) oma peremeeste käsul juba ette mater- davad.

Aga ikkagi eelkõige vajab Eesti kõige enam sõnumeid sellest, kuidas taastada ühiskonnas õiglustunnet...

Ants Metsla, Väandra alev, Pärnumaa

Tõde Petserimaa kohta

5. märtsi Kesknädalas ilmus Ilmar Vananurme kirjutis „Valetamine on mürk“. Kui selles väites on oma tõetera, siis miks autor võttis ette Kesknädala lugejate mürgitamise? Teiseks, miks Kesknädal ilmutas valedest kubiseva nupu? Kas Tartu rahu ja Vabadussõja võiduka lõpu kohta on ilmunud vähe tõeseid materjale? Mõni mees ei viitsi neid lugeda.

Kas Tartu rahulepingu järgne piir pandi paika tolleaegsete suurtükkide laskekauguse järgi või mõlema poole 10 km laiuse võõna kokkuleppel, pole teada. Eestile kõige sood- samast, Vene poole neljandast pakkumisest mindi kergelt üle, kuigi meile pakuti kõiki Petseri-ümbruse etnilisi alasid, lisaks Vilo ja Petseri valda ning linna. Ilmselt Eesti pool ihkas rohkemat – viit umbkeelset vene valda.

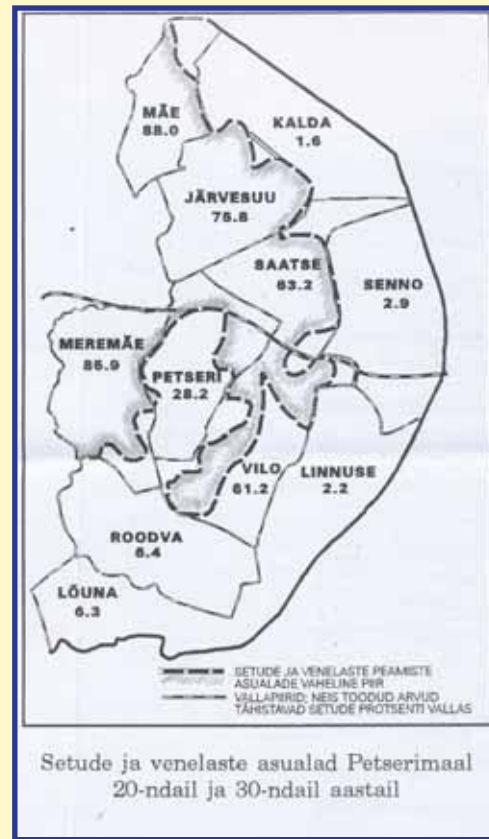
1920. aastate alguses tekkis omapärane Eesti maakond – Petserimaa, kus üks kolmandik elanikest olid eestlased – setud ja kaks kol- mandikku venelased. Selle rahva kodus- tamisega nägi Eesti Vabariigi valitsus palju vaeva; meenutagem kalendri kehtestamist, ususõda jm küsimusi.

Kui Vananurm kirjutab paljudest eesti küladest Petserimaa idaalal ja seal elanud 15 000 eest- lasest, siis see on üks suur valede vale. Kas ta seepeale mürgituse ka sai, ei tea. Viies idapoolses, umbkeelses vene vallas (Kalda, Senno, Linnuse, Roodva ja Lõuna) elas 1922. aastal veidi üle 1000 eestlase-setu, mis moodustas vallati 1–6% elanikkonnast. Kui Vilo vald ka juurde panna, saab eestlaste arvuks 5000. Kui Ida-Petserimaal elas tõesti 15 000 eestlast-setut, siis jäi neid Lääne-Petserimaale veidi üle 5000. Miks need alad üldse Eesti Vabariigile loovutati?

Kui järgida Vananurme põhimõtet, saanuks ka Aluksne kanti eesti maakonna teha, sest seal elas samuti palju eestlasi. Naivne oli loota, et Venemaa loobub viiest oma põlisest vallast. Esimesel võimalusel, 1944. aastal võeti need tagasi, koos ligi 6000 eestlase ja nende asu- aladega.

Valetamise mürk pole Vananurmele mõjunud, ju ta on selles karastunud. Mõned aastad tagasi hõiskas ta mitmes väljaandes, et Petserimaa olla olnud üks suuremaid Eesti Vabariigi maakondi nii pindalalt kui ka rahvaarvult. EV ametlike teat- mike abil sain selle vale ümber pöörata. Mõnda aega oli vaikus. Nüüd algas valedejoru jälle uuesti, ja seda Kesknädala autoriteeti õnnestades. Selguse mõttes lisan skeemi Edgar Mattiseni raamatust „Eesti–Vene piir“.

Enn Esko, Põlva

Setude ja venelaste asualad Petserimaal 20-ndail ja 30-ndail aastail

JAAN LUKAS
ajakirjanik

1949. aasta märtsis tõi palju- desse kodudesse kannatusi ja pöördumatut kurbust küüditami- ne. Kuid ka tol traagilisel kuul ei puudunud inimlikud rõõmud – võib ju suureks rõõ- muks nimetada näiteks laste sündi. Nii tulid umbes nädalase vahega Baškiiria ANSV-s ilmale tüdruk Gleeri ja Võrumaal Vastseliina Illi külas poisilaps Toomas.

„Mu isa oli metsnik ja ema raa- matukoguhataja. Kodus tuli maast madalast alustada lõpu- tute põllutöödega, mis on aidanud siiani head füüsilist vormi hoida,“ räägib Toomas Paur, kes sai 17. märtsil 65 aastaseks. 29. märtsil saab sama nooreks Gleeri Paur.

1975. aastal lõpetas Toomas Eesti Põllumajanduse Akadee- mia õpetatud agronoomina. Diplomi andis kätte rektor Arnold Rüütel. Kes võis too- kord arvata, et aastakümneid hiljem saab Toomasest üks Rüütli kui presidendi aktiiv- seid kampaaniajuhte. Õelgem päris otse – Paur on mees, kes tegi Rüütlist presidendi.

Pärast ülikooli ei piirdunud ta kitsalt ainult oma erialaga, vaid hakkas maaelu ja selle valu- küsimusi vaatama avaramalt. Ta mõistis, et suurtes majan- dites võivad keskusest kauge- mad piirkonnad sotsiaal- majanduslikus arengus maha jääda. Gigantamaania põhjus- tab ju erinevatel ajastutel re- gionaalseid ohte. Nõukogude Liidus alguse saanud uuen- duste tules loodi Toomase ja

Too „Kõige

Vabandame Arnold Looga ees!

Kesknädalale saatis e-kirja feiss- buklane Arnold Looga, kelle sõnul sai ta kolmandatelt isikutelt teada, et „Kesknädalas“ on ilmutatud tema poolt Facebookis kirjutatud arvamuskirja.

Jah, toimetuse tunnistab: Arnold Looga Facebooki-postitus ilmus meil 12. märtsi lehes pealkirja all „Savisaare Ukraina-avaldis löi Facebooki kihama“.

„Probleemi tuum on asjaolus, et

minu käest eelnevalt mitte keegi ei küsinud luba selliseks tege- vuseks,“ kirjutab hr Looga. „Kuidas lahendate probleemi?“ Kesknädal lahendab probleemi nii, et avaldame siin ja praegu vabanduse postitaja ees, ning kuna meil on nüüd teada lugupeeta- vata kirjutaja koordinaadid, saame edaspidi luba küsida. Ühtlasi loodame, et meiega võtavad kontakti teisedki feiss- bukused, keda oma lehes tihtilugu

tsiteerime ja avaldame, ja teatavad meile oma e-aadressid ning tele- fonid. Teame, et pea kõik täna- päevased toimetused töötavad suuresti netipõhiselt või sealsamas näoraamatus, kust ammutatakse mõtteid, ideid ja levitatakse neid oma kanalid pidi – mis, tõsi küll, ei suuda ka kõik koos ilmski leida nii suurt lugejaskonda kui on Facebookis – 500 miljonit inimest. Kuid teada on ka see, et Facebookis jmt taidlevad põhiliselt edevad

inimesed, kelle eneseväljenduseks on lõpuks leidunud piiritu kosmi- line võimalus. Autorikaitsega ei ole sel midagi ühist – üldjuhul ei leidu seal loomingut, mida kaits- ta. Pealegi on Facebookis ju või- malik suhelda võõraste pilkude eest varjatult. Need, kes ei soovi saada näiteks tsiteeritud Kesknädalas vm, võiksid kasutada otsesuhtlust, mitte aga virtuaalsel turuplatsil ennast kogu maailma ees alasti kiskudes.

Kn toimetuse

mas ja Gleeri Paur Tartumaalt: tähtsamad asjad Eestis on maaelu ja Keskerakond.“

mõttekaaslaste eestvedamisel Põlvamaal Maaritsa kolhoos, mille esimeheks Paur valiti.

Paur peatas peaministri

Taasiseseisvumisel sai Toomas Paurist üks põllumajandustootjate ühistevõime taastajaid ja edendajaid. Ta oli Põlvamaa Tootjate Liidu üks taastajaid ning selle esimees.

Toomase eestvedamisel on korraldatud Toompeal mitu meelevaandlust, kus põllume-

parteis andsid tunda juba mõõn ja lagunemismeeleolud, liitus mees Keskerakonnaga. Lõuna-Eestis on ta koordineerinud erakonna piirkondade tööd. Ka aitas Paur korraldada 2010. aastal Paides toimunud Eesti Maarahva Kongressi.

Omaavalitsuspoliitikuna Võrus

Poliitiliste püüdluste elluviimisel on talle praegu tähtsaks paigaks sünnimaakonna pealinn Võru. 2004–2005 töötas ta

aetud tuntud teoloogi Toomas Pauliga? „Mulle saadetud kirjale on tõepoolest mõnikord kirjutatud Toomas Paul. Suuremaid segiajamisi siiski ei tea ja Toomas Pauliga isiklikult kohtunud ma pole. Aga niipalju kui ma lugenud olen, on ta tore ja tark mees.“

Silmatorikav seltskonnategelane

Pauride kodumajas Tartumaal Ülenurme vallas astub trepist väarikal sammul alla täidlane

Räpina kandist elama Vologdasse. Nende järgmiste põlvkondade elupaigaks sai aga Baškiiria. Kuulusime sealsete eestlaste kogukonda. Onu oli eesti kolhoosi „Säde“ esimees.“

Gleeri õppis Väimelas zootehnikuks, kuid juba varem oli ta saanud maalri kutsetunnistuse. „Maalriõskuste üle olen uhke. Olen värvunud kauniks nii enda kui ka laste kodud.“

Toomas ja Gleeri Paur on üles kasvatanud kolm pealehakk-

KODULOJAD, KODUHOIDJAD:

Toomas Paur kiidab, et nende Ülenurme kodu sisekujundus ja aed on peamiselt Gleeri teostatud. Gleeri õppis Väimelas zootehnikuks, kuid ta oskab hästi ka maalritööd. Toomas aga on üle Lõuna-Eesti tuntud tegusa poliitikuna. Mõlemale Paurile lähevad väga korda eri ühiskonnakihtide sotsiaalne heaolu ja turvatunne – on ju Eestimaa laiemalt meie kõigi kodu, ja seetõttu on nende poliitiliseks eelistuseks Keskerakond kui kõige kodukeskem erakond nii eesti meele kui ka eesti keele mõistes. „Kuid naabritega tuleb hästi läbi saada, et meil siin rahulik elu püsiks,“ hoitab Toomas Paur.

Fotod IVARI VEE

hed on esitanud nõudmisi, mis kindlustavad turumajanduse konkurentsivõime tegevuseks normaalsed tingimused. Maal kasvanuna näeb ta ju selle majandusharu spetsiifikat ning kaasvaid riske kõige teravamalt.

1990-ndate lõpus otsustas Paur koos oma toetajatega protestivaimus sulgeda tee Põlvamaad külastavale peaministrile Mart Siimannile.

„Nii „nahaalse“ käitumise tagajärjeks võinuks olla ka sanktsioonid. Siimann tuli aga autost välja ja palus viisakalt oma sõiduk mööda lasta. Arvestades tema väarikust jäime meiega soliidseks ja olukord lahened rahulikult,“ meenutab Paur.

Ühiskonnaelus tegevuseks annab jõulisema väljundi poliitiline valik ning ettevõtmise erakonda. Kõigepealt kuulus Toomas Paur Eestimaa Rahvaliidu. 2007. aastal, kui selles

siin abilinnapeana. Linnapea oli toona reformierakondlane Ivi Eenmaa, keda Paur ise loomustab sihikindla ja karismaatilise daamina. 2009–2010 juhtis Paur Võru linnavolikogu, kus markantsel tegelasena jäi hästi meelde nii omadele kui ka oponentidele. Teravmeelne ajakirjanikus haudus koguni välja sõna „paurima“.

2013. a valimistel teenis Toomas Paur Võru elanikelt taas mandaadi ja praegu on ta linnavolikogu majanduskomisjoni esesots. „Minu sooviks on, et Võru oleks hubase, turvalise ja atraktiivse elukeskkonnaga paig linnalaste ning igati arenev tõmbekeskus,“ seletab Paur muhedas võru murdes.

Poliitiliseks eduks on vaja parasjagu usku ettevõtmise kordaminekusse. Usuga assotseerub eelkõige religioon – kas Toomas Pauri on vahel segi

kass Marta. Küllap kohaliku Marta Raadio järgi, kus Toomas ka saatejuhina figureerinud. „Jah, Marta Raadios olen eetris käinud küll. Oli ka oma autorisaade, kuid kassi ristiemaks on siiski meie tütar.“ Võru keskkoolis õppides moodustas Toomas koos sõpradega biitansambli, kus ise trummi mängis. Solistik oli Olev Luha, kes täna on tuntud kardio- loog. Toomas Pauri vaimukust ja võimekust tuntakse laialt pulmavanema ja õhtujuhina. Hakkavad aga pidu sisustama muusikud, saab Toomasest galantne tantsupartner Gleerile ja teistelegi. „Kagu-Eesti Keskerakonnas on üsna vähe naisi, kellega ma tantsinud pole,“ ei ole mees enese kiitusega kitsi.

Baškiiria juured

Gleeri selgitab oma sündi Baškiirias: „Mu kauged esivanemad siirdusid 1880. aastal

jat järeltulijate – Jaanus (41), Meelis (37) ja Kristiina (28). Toomas kiidab, et nende Ülenurme kodu sisekujundus ja aed ongi Gleeri teostatud.

Gleeri omakorda tunnustab meest, kes oma poegadele oli maast madalast treener – nii Jaanus kui ka Meelis on juba lapsepõlves tulnud maadluses noorteklassis mitu korda Eesti meistriteks. Jaanuse poeg Kaspar (19) aga mängib edukalt Paide linnavõistkonnas jalgpalli. Isa Toomas sõidutas ka tütar Kristiinat aastaid Tartusse „Ida balletikooli“. Kristiina lõpetaski Tallinna Ülikooli koreograafia erialal.

Gleeri Paurile lähevad väga korda eri ühiskonnakihtide sotsiaalne heaolu ja turvatunne, samuti normaalse elu võimalikkus maal ja väikelinnades. Temagi eelistuseks on Keskerakond ja tegevusväljaks ennekõike Ülenurme vald Tartumaal.

TALLINNA TV

31. MÄRTS – 6. APRILL

ESMASPÄEV, 31.03

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:15 Pühapäevatee*
09:00 Inimese mõde*
09:40 Keskkonnapäev*
10:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:25 BBC müstikasari. Bedlam*
11:15 Krimiserial. Nero Wolfe 6/8
13:00 Mina, tallinlane*
13:45 Ameerika eestlased. Läänerannik 6.osa*
14:15 Pillimeeste klubi*
15:15 Kinnisvaraveeb
16:45 Maatriks*
17:30 Valitsusevahetus*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

TEISIPÄEV, 01.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Peterburi–Tallinn*
10:15 Terve tervis*
10:45 TÄNA. Uudised*
11:45 Päevakava*
12:00 Spordiakadeemia*
13:00 Head ööd*
14:30 Kinnisvaraveeb
16:45 Päevakava*
17:00 Peterburi–Tallinn*
17:30 Terve tervis*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

KOLMAPÄEV, 02.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Nädal Pealinnas*
10:00 Gordioni sõlm*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Linnaruumi arhiivist. Süda–Tatari puitasum
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Mõtleme taas*
13:00 Poolkuu. Igor Gräzin*
13:30 Dokumentaalfilm. Sinine Körb*
14:30 Kinnisvaraveeb
16:15 Nädal Pealinnas*
16:30 Mõtleme taas*
17:00 Poolkuu. Igor Gräzin*
17:30 LV Pressikonverents*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

NELJAPÄEV, 03.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Meedia keskpunkt*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 LV Pressikonverents*
12:00 Kultuurimeeter*
12:30 Arvutitark*
12:45 Maatriks*
13:30 Majanduskonverents. Eesti majanduse väljavaated 2020 aastate*

14:30 Kinnisvaraveeb
16:15 Ameerika eestlased. Läänerannik 6.osa*
16:45 Valitsusevahetus*
17:15 Meedia keskpunkt*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

REEDE, 04.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
09:45 Dr Vassiljevi tervise minutid*
10:00 112*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Dokumentaalfilm. Tormise regi*
12:30 Kukkumine
14:25 Kinnisvaraveeb
16:20 Koolitants 2014, 10/19*
17:15 Dr Vassiljevi tervise minutid*
17:30 112*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

LAUPÄEV, 05.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Kultuurimeeter*
10:15 TÄNA. Uudised*
11:15 Terve tervis*
11:45 Peterburi–Tallinn*
12:15 Dr Vassiljevi tervise minutid*
12:30 Oma Valitsus*
13:15 Kas tohib?*13:45 Arvutitark*
14:00 Tere ja hüvasti (Prantsusmaa 2008)*
15:40 EMV Kümnes tantsus 2014, 1/2*
16:40 EMV Kümnes tantsus 2014, 2/2*
17:40 Dokumentaalfilm. Hitleri viimased päevad
18:35 Koolitants 2014, 11/19
19:30 Aleksei Turovski lood
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Ameerika eestlased. Läänerannik 7.osa
20:45 Itaalia miniseriaal. Daami tagasitulek 4/4
22:20 Baaria
00:45 TÄNA. Uudised*
01:00 Aleksei Turovski lood*
01:30 TeleChat

PÜHAPÄEV, 06.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Kas tohib?*08:45 Kes on kristlane?
09:00 Ameerika eestlased. Läänerannik 7.osa*
09:30 Aleksei Turovski lood*
10:00 Itaalia miniseriaal. Daami tagasitulek 4/4*
11:40 Koolitants 2014, 11/19*
12:35 Gordioni sõlm*
13:05 112*
13:35 Ars longior. Sinu kuus kunstiteost*
14:05 Dokumentaalfilm. Hitleri viimased päevad*
15:00 Pühapäevatee*
15:45 Baaria
18:10 Terve tervis*
18:40 Kultuurimeeter*
19:10 BBC müstikasari. Bedlam
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Krimiserial. Nero Wolfe 7/8
21:55 Pillimeeste klubi
22:55 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:10 Pühapäevatee*
23:55 Terve tervis*
00:25 Pillimeeste klubi*
01:25 TeleChat

Nädala juubilar REIN MÜLLERSON 70

Maailma Rahvusvahelise Õiguse Instituut (lühendatult IDI) loodi Gentis 1873.a. Prantsuse Akadeemia eeskujul nn härraste-klubina, kuhu liikmete konsensusel valitakse juurde uusi liikmeid vaid siis, kui keegi senistest on läinud taevastele radadele. Instituudis jätkub kohta vaid 130 teadlasele maailmas, keda kaheaastaste tsükli tegevus, mis pakkus naudingut, sest ausas võistluses sai oma võimed kõigile nähtavalt selgeks teha.

Juba Tammsaare kirjeldas, kui oluline eeskujuga oli trefneristidele Lurich. Müllersoni klassivend oli Tõnu Lume, kes mängis filmis „Lurich“ (1984) meie maadluslegendi ja kes olevat ikka viidanud klassivennale, kes ta maadlustrenni kaasa võttis, öeldes innustuseks – „nüüd hakkame Lurichiteks“.

Kui Tallinnas koolipoisina unistas Müllerson saada Lurichiks või lihtsalt heaks sportlaseks, siis Moskvasse sõjaväkke sattudes viis saatust ta kokku Valeri Brumeli treeneriga, kes oli nõus teda treenima samas rühmas, kus püüdis tippporti tagasi jõuda maailmastaar Brumel ise. Siis olevatki noore eestlase peas tekkinud ambitsioonikas plaan, ehk õnnestub ka temal tõusta kord kõrgushüppes maailma tippu.

See plaan ei osutunud teostatavaks, ja ta asus otsima uut sihti elus – täna on tema eneseteostus realiseerunud rahvusvahelise õiguse teaduses. Müllerson läbis tee juristiksi ja rahvusvahelise õiguse teadla-eks Eestist väljaspool: Moskvas, Haagis, lühemat aega isegi Aafrikas ning pikemalt Inglismaal. Eestisse naases ta viis aastat tagasi, kui ta asus peale Londoni ülikoolist pensionile jäämist Akadeemia Nord rektoriks. Aastast 2009 tegutseb Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia presidendina.

Muide, Rein Müllersoni vanaisa Hans Müllerson oli krahv Bergi peakutsar, vanaonu Juhana Müllerson aga oli Valga linnapea ja -arst, Vabadusristi kavalier. Reinu

olnud ta koguni olukorras, kus hakkas nii kooli kui ka seal tegutsevatid konkreetseid üleolevaid ja enesega rahulolevaid õpetajaid lausa vihkama. Pikka kasvu noorele mehele oli sport kindel tegevus, mis pakkus naudingut, sest ausas võistluses sai oma võimed kõigile nähtavalt selgeks teha.

Juba Tammsaare kirjeldas, kui oluline eeskujuga oli trefneristidele Lurich. Müllersoni klassivend oli Tõnu Lume, kes mängis filmis „Lurich“ (1984) meie maadluslegendi ja kes olevat ikka viidanud klassivennale, kes ta maadlustrenni kaasa võttis, öeldes innustuseks – „nüüd hakkame Lurichiteks“.

Kui Tallinnas koolipoisina unistas Müllerson saada Lurichiks või lihtsalt heaks sportlaseks, siis Moskvasse sõjaväkke sattudes viis saatust ta kokku Valeri Brumeli treeneriga, kes oli nõus teda treenima samas rühmas, kus püüdis tippporti tagasi jõuda maailmastaar Brumel ise. Siis olevatki noore eestlase peas tekkinud ambitsioonikas plaan, ehk õnnestub ka temal tõusta kord kõrgushüppes maailma tippu.

See plaan ei osutunud teostatavaks, ja ta asus otsima uut sihti elus – täna on tema eneseteostus realiseerunud rahvusvahelise õiguse teaduses. Müllerson läbis tee juristiksi ja rahvusvahelise õiguse teadla-eks Eestist väljaspool: Moskvas, Haagis, lühemat aega isegi Aafrikas ning pikemalt Inglismaal. Eestisse naases ta viis aastat tagasi, kui ta asus peale Londoni ülikoolist pensionile jäämist Akadeemia Nord rektoriks. Aastast 2009 tegutseb Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia presidendina.

Muide, Rein Müllersoni vanaisa Hans Müllerson oli krahv Bergi peakutsar, vanaonu Juhana Müllerson aga oli Valga linnapea ja -arst, Vabadusristi kavalier. Reinu

isa oli elukutseline sõjaväelane Avo Laido (enne eestistamist 1937 Artur Lossmann), kes oli kartograafiaspetsialist, õppinud Rootsisis ja Poolas, lõpetanud Kõrgema Sõjakooli ja jõudnud Eesti Kaitseväes tõusta enne 1940. aastat kapteniks.

Teises maailmasõjas jagas Reinu isa nende Eesti ohvitseride saatust, kes peale 17. juunit 1940 pidid riiklikust vastupanust loobumise tõttu võtma vastu selle saatuse, mis uus võim neile andis. Tal õnnestus maailmasõjast eluga pääseda ning teenida veel kuni aastani 1950 majorina Tartu Riikliku Ülikooli sõjalise kateedris.

Inimeste saatused on imelikud ja on tõsiasi, et kaugeltki kõik kooselud ei jõua ametliku kinnitusteni. Nii tuli ka Rein Müllersonil täiskasvanuks saada teadmisega, et tema isa ja ema ei ela koos. Veelgi enam, isal oli tekkinud veel üks uus pere. Täna-seks on sel lool ilus lõpp, sest just viimastel aastatel ta suhtleb väga tihedalt oma poolõdede

ja -vendadega ning juba nende järglastega ja tunneb end nüüd tõeliselt suure pere liikmena. Kuigi lapsena tundis ta end nii sageli siin maailmas küllalt üksikuna

Mis puutub teadlase Moskva-perioodi, siis see on sedavõrd kummastav, et kogu elu Eestis elanutele tundub see vahel isegi omamoodi võimatu unenäona. 1970-ndatel toimus Reinu elus mitu suurt muutust. Ta leidis motivatsiooni õppida keeli (vene, inglise, prantsuse, portugali), lõpetas keskkooli eksternina ja peale ülikooliõpinguid 1976, juba 32-aastasena Moskva Ülikooli õigusteaduskonna. Lisaks sai ta vene-inglise tõlgi diplomi. Eesti oludes oleks see kindlasti täiesti pretsenditud olukord, mistõttu on arusaadav, et see tekitab paljudes eestlastes tänagi arusaamatust ja õlakahitust. See ei sobi ju hästi kokku tüüpilise nõukoguliku haridusmudeliga tollest ajast.

Kui Jaroslav Hašek alustas oma kuulsat „Vahva sõdur Švejki“

lausega, et „suur aeg vajab suuri inimesi“, siis „külma sõja aeg vajab kindlasti oma kangelasi“, kes vähemalt suurriikide teenistuses olid sageli värvikad isiksused. Müllersoni saatust on suunanud paljud inimesed, keda kõiki ei jõua siin välja tuua. Tema akadeemiline karjäär algas suhteliselt soliidses vanuses. Ta suurimad võimalused tekkisid ajal, mida maailmas seni nimeatakse imperiumide lagunemise või Gorbatšovi sula ajaks. Ilma oma mõjuka õpetaja G. I. Tunkini ja tollase Nõukogude Liidu välisministri Eduard Ševardnadze patronaazita poleks olnud võimalik eestlase tõus ÜRO Inimõiguste Komitee liikmeks 1988, samuti valimine Moskvas NSV Liidu Teaduste Akadeemia Riigi ja Õiguse Instituudi rahvusvahelise õiguse teooria sektori juhatajaks.

Seega oli Müllerson tõusnud juba enne imperiumi lagunemist rahvusvahelise õiguse spetsialiste ühendava Rahvusvahelise Õiguse Assotsiatsiooni asepresidendiks.

Ka Haagi kohtu president Rosalyn Higgins on rõhutanud Müllersoni erilist, võrreldes teiste Ida-Euroopa kolleegidega, nende ühise koostöö ajal ÜRO Inimõiguste Komitees. Müllerson võeti omaks rahvusvahelise õiguse spetsialistide hulgas rahvusvahelisel areenil ning see on teinud võimalikuks tema karjääri eksperdina ja teadlasena. 1992–1999 töötas ta Inglismaal (London School of Economics ja Londoni ülikoolis Kings College), oli ÜRO ekspert inimõiguste alal (Max van der Stoepi nõustaja) ja ÜRO regionaalne ekspert endistes Kesk-Aasia vabariikides.

Tegelikult me teame Eesti ajaloost küllalt näiteid, kus tuntud inimesed, tulles tagasi kodumaale, ei kohane siin – kõige värskemaks näiteks Siim Kallase kaasus.

Kui vaadata teaduslugu, siis meditsiinijaloost on teada, et maailmakuulus prof. Ludvig Puusepp (1875–1942), kelle parimad sõbrad olid enamasti juba Nobeli preemia laureaadid, ei leidnud samuti Eestis sooja vastuvõttu, sest eestlastel on ikka olnud tunne, et välismaal kaua olnud kaasmaalased ei saa Eesti tegelikust elust päris hästi aru. Kuid nagu siinkandis tavaks, ei püüta väga pingutada, et paremini teist poolt mõista, vaid hakatakse tulijast süüdistama, et ta ei sobivat meie mängumaale. Õigusteadus, mis seisab poliitikalähemal kui meditsiin, tekitab veelgi enam võõritimõistmist ja kadestust. Müllersoni Eestisse toojaks loeb end täna mitugi inimest, ja neil on kindlasti omajagu õigus. Kuid ametliku kutse tulla välisministri asetäitjaks tegi välisminister ja hilisem president Lennart Meri. Müllerson räägib rahvusvahelisest õigusest geopolitika seisukohalt, püüdes koos oma välismaa kolleegidega mõista, kuidas suur poliitika toimib ja milline roll on selles rahvusvahelisel õigusel. Eesti diplomaatiline korpus ja välis teenistus lahendab aga omal tasemel „realpolitiiki“... Kuid Müllerson on kindlasti poliitikast huvitatud isik – temas peitub eksperdi ja üksikõndija soon, mis tema kuulmise ühte või teise poliitilisse ühendusse teeb keeruliseks.* Nagu üks tema hea sõber ütles, on Müllerson mees, kes „ei taha marssida rivis“; see on teinud tema ja ta vaadete omaks võtu meie poliitilisel maastikul keeruliseks. Viimasel ajal on ta leidnud hea vestluskaaslase kirjanik Jaan Kaplinskis, kes samuti „ei kõnni rivis“.

Peeter Järvelaid, kolleeg ja sõber

* Rein Müllerson kuulub Eesti Keskerakonda. – Toim.

Tartus

Kolmapäeval, 26. märtsil kl 14 kohtume haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) ajakirja "60+" peatoimetaja Eve Rohtlaga.

Esmaspäeval, 31. märtsil kl 14 tähistame samas haridusosakonna saalis Tartu Eakate Nõukoja 10. aastapäeva.

Neljapäeval, 3. aprillil kl 18 toimub Keskerakonna Tartu linna piirkonna aastakonverents TÜ raamatukogu konverentsisaalis (Struve 1).

Klubi Keskpäev kohtub Riigikogu aseesimehe Jüri Ratasega

laupäeval, 5. aprillil kell 12.00 Haabersti Vaba Aja Keskuses (Ehitajate tee 109 A/2)

Räägime poliitikast ja elust enesest. Oodatud on kõik!

Info tel 6550080 ja 5337360
Keskpäeva juhatus

Veaparandus

19. märtsi Kesknädala juhtkirjas autor Ando Leps eksis Reformierakonna kandidaadi Kaja Kallase poolt 2011. a Riigikogu valimistel antud häälte hulga mainimisel, kuid toimetuse kahetsusväärset eksimust ei märganud. Õige on: Kaja Kallas kogus Harju- ja Raplamaal kandideerides kokku 7153 häält, millest sedelhääli oli 4136 ja e-hääli 3017.

Palume lugejatelt vabandust.

“Meedia keskpunkt” 26. märtsil k 19.15 TTV-s

- Eestile toob edu vaid kesktee, tsiteerib „Pealinn“ Edgar Savisaart. Peavoolumeedia on aga terve nädala teda rünnanud Venemaa-visiidi pärast. On see ajakirjanike harjumus või toimetajalt saadud käsk Savisaart vaid negatiivsena näidata?
- Kesknädal meenutab lähiajalugu ja jõuab järeldusele, et Reformierakond reedab alati. „Eesti Ekspressi“ lugedes selgub tõsiasi, et just VEB-fondi Venemaa-paberid sundisid Kallast peaministriks saamisest loobuma.
- Miks räägitakse nii palju fašismi taassünnist Venemaal, Euroopas, Ukrainas? Kas ka Eestis on märke fašistlike vaadete levist rahva seas?

Studios Urmi Reinde, Mart Ummelas, saatejuht Heimar Lenk

Mälestatakse poliitilise tagakiusamise ohvreid

Pühapäeval, 30. märtsil kl 12–19 toimub Tartu Ülikooli peahoones Langenud Vabadusvõitleja Päeva 18. aulakonverents.

See on pühendatud kõigile akadeemilise pere liikmetele, kes aastail 1940–1991 langesid okupatsioonivõimude poolt tagakiusamise ohvriks. Teemaatika hõlmab mentaliteeti TRÜ-s 1970. aastatel ja Tartu Ülikooli keemiaõppejõu Jüri Kuke (suri 27. märtsil 1981 Vologda repressiivasutuses Venemaal) mälestuse jäädvustamist, kuni 1920. a. Tartu rahulepingu hülgamiseni, Ukraina viimaseaja sündmusteni ja stalinismi taassünni võimalikkuseni. Esinema on kutsutud ajaloolasi, ajakirjanikke, juriste, endisi meelsusvange jt. Eelolev üritus peaks pakkuma huvi ka riigikaitsjatele, õpetajatele ja lähiajaloo huvitatud õppuritele.

Konverentsi kava vt: www.kesknadal.ee